

1. ÚVOD	5
2.0 OBECNÁ ČÁST	8
2.1 Vybavení mikrobiologické laboratoře	8
2.2 Příprava přístrojů a pomůcek pro mikrobiologické zkoušky	15
2.3 Odběr vzorků potravin, surovin, krmiv a pitné vody pro rozbor v laboratoři	16
2.4 Zpracování vzorků v laboratoři pro mikrobiologické zkoušení	21
2.5 Mikrobiologické zkoušení	22
2.6 Kultivační média pro mikrobiologické zkoušky	24
2.7 Inkubace vzorku	30
2.8 Získání čisté kultury pro identifikaci	31
2.9 Růst bakterií na živných půdách a jeho hodnocení	32
2.10 Vyjádření výsledků	35
3.0 MIKROSKOPICKÉ METODY PRŮKAZU MIKROORGANISMŮ	38
3.1 Práce s mikroskopem	40
3.2 Příprava nativního preparátu	41
3.3 Příprava trvalého preparátu	43
3.4 Jednoduché barvení	44
3.5 Negativní barvení	46
3.6 Gramovo barvení	48
3.7 Acidorezistentní barvení (metoda Ziehl-Neelsenova)	51
3.8 Barvení spor (Schaeffer-Fultonova metoda)	54
3.9 Barvení pouzder (kapsulí)	56
4.0 IDENTIFIKACE MIKROORGANISMŮ POMOCÍ BIOCHEMICKÝCH TESTŮ	58
4.1 Extracelulární enzymatická aktivita mikroorganismů	58
Hydrolyza škrobu (důkaz amyláz)	58
Hydrolyza kaseinu	59
Hydrolyza lipidů	60

Hydrolyza želatiny	60
4.2 Intracelulární enzymatická aktivita mikroorganismů	66
Schopnost fermentace sacharidů	66
Stanovení aktivity β -D-galaktosidázy (ONP test, test na fermentaci laktózy)	68
O-F test (oxidačně-fermentační test)	69
IMViC testy (indol, methylová červec, Voges-Proskauer test, užití citrátů)	71
Důkaz tvorby indolu (test na aktivitu tryptofanázy)	71
Schopnost mikroorganismů asimilovat anorganický uhlík (test na stanovení užití citrátů)	73
Test na stanovení produkce H ₂ S	76
Test produkce ureázy	79
Schopnost redukce dusičnanů (test na stanovení aktivity nitratázy)	81
Test na tvorbu katalázy	82
Stanovení aktivity cytochromoxidázy (cytochromoxidázový test, oxidázový test)	83
Decarboxylace aminokyselin (test na stanovení aktivity decarboxylas)	86
Deaminace fenylalaninu (test na stanovení aktivity fenylalanindeaminázy)	87
4.3 Identifikace mikroorganismů pomocí diagnostických testů	89
4.4 Doplnkové testy	90
Sledování pohyblivosti buněk	90
Důkaz produkce hemolysinů (hemolytická činnost bakterií)	92
5.0 IDENTIFIKACE MIKROORGANISMŮ POMOCÍ KULTIVAČNÍCH METOD	94
5.1 Stanovení celkového počtu mikroorganismů (CPM) plotnovou metodou	94
5.2 Stanovení počtu jednotek psychrotrofních mikroorganismů v mléku	98
5.3 Stanovení celkového počtu mikroorganismů a celkového množství psychrotrofních mikroorganismů v pitných vodách	101
5.4 Stanovení počtu kvasinek a plísní plotnovou metodou	104
5.5 Stanovení počtu mezofilních bakterií mléčného kvašení plotnovou metodou	107
5.6 Stanovení počtu presumptivního <i>Lactobacillus acidophilus</i> plotnovou metodou	111
5.7 Stanovení počtu bakterií rodu <i>Bifidobacterium</i> plotnovou metodou	115
5.8 Stanovení počtu bakterií čeledi <i>Enterobacteriaceae</i> plotnovou metodou	118
5.9 Stanovení počtu koliformních bakterií plotnovou metodou	122

5.10 Stanovení počtu enterokoků plotnovou metodou	126
5.11 Stanovení počtu bakterií rodu <i>Pseudomonas</i>	130
5.12 Průkaz bakterií rodu <i>Salmonella</i>	134
5.13 Stanovení <i>E. coli</i>	139
5.14 Stanovení <i>Yersinia enterocolitica</i>	143
5.15 Stanovení termotolerantních druhů rodu <i>Campylobacter</i>	147
5.16 Metoda průkazu <i>Listeria monocytogenes</i>	151
5.17 Stanovení počtu <i>Clostridium perfringens</i>	158
5.18 Stanovení počtu <i>Bacillus cereus</i>	162
5.19 Stanovení počtu koagulázopozitivních stafylokoků (<i>Staphylococcus aureus</i> a další druhy)	166

6.0 IDENTIFIKACE MIKROORGANISMŮ POMOCÍ METOD MOLEKULÁRNÍ BIOLOGIE **170**

6.1 Izolace bakteriální DNA pro PCR	171
6.2 Elektroforéza v agarózovém gelu	174
6.3 Stanovení koncentrace a čistoty DNA	178
Spektrofotometrické stanovení koncentrace a čistoty DNA	179
Odhad koncentrace bakteriální DNA na agarózovém gelu	179
6.4 Amplifikace DNA polymerázovou řetězovou reakcí	181
Identifikace bakterií rodu <i>Lactobacillus</i>	181
Identifikace bakterií rodu <i>Enterococcus</i>	184
Identifikace bakterií rodu <i>Bifidobacterium</i>	187

7. LITERATURA **190**

8. PŘÍLOHY **197**

Roztoky a činidla pro barvení	197
Roztoky a činidla pro biochemické testy	198
Živné půdy	200
Roztoky pro metody molekulární biologie	207